

ДАЙДЖЕСТ НОВИН

№ 51

УЧАСНИКІВ ГРОМАДСЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ
«ЗА ЧЕСНУ ТА ПРОЗОРУ МИТНИЦЮ»

01-31 травня 2023

ГОЛОВНІ НОВИНИ

Дванадцять Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» Випуск 12 (04.2023)

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) випустив дванадцять Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» за квітень 2023 року.

Щомісячне опитування керівників підприємств проводить ІЕД в рамках зміни дії проекту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю», який фінансується Європейським Союзом та співфінансується МБФ «Відродження» та благодійним фондом ATLAS Network (США). Потреба у вичерпній інформації про економічну ситуацію є важливою для економічної політики під час війни.

За результатами дослідження підготовлені відповідні документи.

Дванадцять Щомісячне опитування підприємств «Український бізнес під час війни» Випуск 12 (04.2023)

Ключові результати Дванадцятого щомісячного опитування підприємств:

- У квітні підприємства показали найкращі результати роботи за весь час проведення опитування та залишались оптимістами (хоча дещо меншою мірою ніж раніше) щодо найближчого майбутнього.
- Важливість «небезпечно працювати» як перешкоди для ведення бізнесу зменшилась.
- Оцінки поточної ситуації в країні та фінансово-економічної ситуації на підприємстві зросли, а очікування, залишаючись високими, стали дещо стриманішими ніж місяць назад.
- Динаміки виробничих показників була найкращою за весь час проведення опитування.
- Невизначеність у 6- та 3-місячній перспективі продовжує зменшуватися (за виключенням експорту та зайнятості), але віддалене майбутнє залишається поки неясним для бізнесу – невизначеність у дворічній перспективі є високою й дещо зросла в квітні порівняно до травня 2023 року.
- Разом із цим, плани підприємств на наступні два роки продовжують бути обережно позитивним, а короткострокові очікування хоч й зменшились, залишаються дуже оптимістичним. [Докладніше](#)

Бізнес під час війни: Київська область (квітень 2023)

Це спеціальний звіт присвячений Київській області за результатами Дванадцятого щомісячного опитування керівників підприємств.

[Докладніше](#)

У квітні 2022 року в рамках зміни діяльності проекту «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю» було почато регулярне швидке опитування підприємств щодо ключових показників ефективності (виробництво, продажі, експорт, імпорт, зайнятість, використання потужностей, нові замовлення тощо) на рівні компаній. Керівники підприємства надають інформацію про показники, порівняно з минулим місяцем, та очікувані зміни в перспективі наступних 2-3 місяців або півроку. Опитування в основному охоплює виробничі підприємства. Станом на квітень 2023 проведено одинадцять хвиль опитувань. [Всі результати опитувань](#)

НОВИНИ ПРОЄКТУ

Подих весни: чи збираються дощові хмари?

15 травня 2023 року ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» (ІЕД) в рамках проєкту «Підтримка Громадської ініціативи «За чесну та прозору митницю» провів онлайн захід «Економічні тенденції з точки зору бізнесу (квітень 2023)». Під час заходу були представлені результати Дванадцятого щомісячного опитування керівників підприємств «Український бізнес під час війни», яке проводилось в квітні 2023 року.

Подих весни: чи збираються дощові хмари? Основні економічні тенденції та очікування у квітні 2023

Перешкоди для ведення бізнесу у воєнний час

Так, згідно з оприлюдненими даними, у квітні 2023 року, частка тих керівників підприємств, хто вважає ситуацію кращою, ніж рік тому, зросла з 41% до 50%. Водночас відсоток тих, у кого ситуація є гіршою, ніж рік тому, зменшився з 43% до 30%.

«У квітні 2023 року підприємства продовжували відновлення виробництва. І відсоток тих, які працюють майже на повну потужність, є найвищим за останні 12 місяців», - зауважила Оксана Кузяків.

Водночас як оцінки поточної ситуації в країні та на підприємствах продовжують повільно покращуватися, очікування та оцінка найближчих перспектив (у 6- та 3-місячній перспективі) продовжують знижуватися.

«Очікування і плани бізнесу на наступні три місяці залишаються обережними. А віддалене майбутнє, плани на наступні два роки, так само продовжує бути неясним», - зазначила Оксана Кузяків.

Зокрема, у квітні в порівнянні із березнем 2023 року частка підприємств, які планують зростання виробництва у найближчі 3-4 місяці, зменшилася з 60,1% до 50,2%. І водночас зросла частка тих, які планують скорочувати виробництво – з 3,8% у березні до 6,1% у квітні.

«Причина тут зрозуміла. Якщо на початку війни, рік тому, або влітку, тривалість активних бойових дій могла бути в передбаченнях до року або до двох, то очевидно, що зараз через неможливість визначити чіткі терміни, коли це все закінчиться, ми бачимо ось таку реакцію бізнесу», - зазначила Оксана Кузяків.

Брак робочої сили залишається однією з перешкод для ведення бізнесу.

«Серед усіх перешкод для ведення бізнесу в Україні брак робочої сили посідає п'яте місце – 31% опитаних підприємств відмічають проблеми із пошуком персоналу», - сказала Оксана Кузяків.

Так, у квітні частка бізнесів, що відчували брак кваліфікованих працівників, зросла до 26,9% з 19,9% у березні. Водночас поменшало роботодавців (з 7% до 4,9%), які повідомили, що їм легко знайти некваліфікованих працівників.

Відтак, підприємства не поспішають із збільшенням персоналу. Планують зростання кількості працівників лише 5,6% (проти 8,3% у березні). Тоді як вже понад 91% не очікують змін у зайнятості (у березні таких було 88,3%).

«Якщо подивитися на цей показник за розміром підприємств, то побачимо, що у великих та середніх підприємств проблема з пошуком персоналу стоїть гостріше, на відміну від малих та мікробізнесів. Ця тенденція може свідчити про перші спроби великого та середнього бізнесу вдатися до розвитку», - зауважила Оксана Кузяків.

[Докладніше](#) [Read more](#)

НОВИНИ ПРОЄКТУ

Інновації під час війни не на часі?

22 травня, команда ІЕД провела публічну дискусію “Інновації під час війни не на часі?”.

Наш експерт Євген Ангел презентував результати дослідження щодо інноваційної діяльності підприємств під час війни (в рамках опитування «Український бізнес під час війни»).

В панельній дискусії брали участь Олександр Юрчак, голова Українського кластерного альянсу, та Віталій Грига, старший науковий співробітник Інституту економіки та прогнозування НАН України. До обговорення також долучилися інші представники громадянського суспільства, бізнесу, освіти та науки. Наша виконавча директорка Оксана Кузяків модерувала дискусію.

Дослідження підтверджує, що повномасштабна війна негативно вплинула на запровадження інновацій.

Зокрема серед основних результатів:

- Для 31% підприємств запровадження інновацій взагалі не є актуальним тепер.
- Під час війни 42% підприємств скорочували витрати на інноваційну діяльність.
- 73% підприємств потребують спеціальних довгострокових програм підтримки галузі, а 41% – фіскальні стимули для стимулювання інноваційної діяльності.

В цілому ситуація з інноваційною діяльністю підприємств викликала занепокоєння експертного середовища і до повномасштабної війни. Нові виклики є серйозною загрозою для інноваційної екосистеми. Це викликало тривалу фахову дискусію учасників заходу.

[Докладніше](#)

НОВИНИ УЧАСНИКІВ ІНІЦІАТИВИ

Моніторинг якості надання сервісів регіональними митницями Держмитслужби та Державною прикордонною службою в умовах війни

За результатами конкурсу грантів для громадських організацій «Наш кордон в умовах російської агресії проти України» шість громадських організацій з різних регіонів України виконують проекти. Метою проектів є посилення спроможності громадських організацій здійснювати моніторинг якості надання сервісів регіональними митницями Держмитслужби та Державною прикордонною службою в умовах війни.

Результати другої фокус-групи «Моніторинг змін у митній сфері в умовах російської агресії проти України»

Асоціація митних брокерів України провела фокус-групову дискусію щодо чинних умов здійснення експортно-імпорتنних операцій, оформлення транзитних вантажів, взаємодії з представниками Держмитслужби.

[Докладніше](#)

Чи спрацював "митний безвіз" та про експорт українського зерна. Огляд новин митниці

У рамках проекту «Моніторинг змін експортно-імпорتنної сфери Чернігівської області» ГО «Асоціація регіональних ЗМІ» підготували огляд новин митниці.

[Докладніше](#)

Кордон України та ЄС: скільки часу чернігівці проводять у чергах на виїзд та в'їзд

ГО «Асоціація регіональних ЗМІ» у рамках проекту: «Моніторинг змін експортно-імпорتنної сфери Чернігівської області» проводила опитування громадян, які перетинали державний кордон на в'їзд в Україну, з метою оцінки особливостей, задоволеності умовами у пунктах пропуску та якості державних сервісів.

[Докладніше](#)

Опитування громадян «Державний кордон дружній для друзів» (квітень 2023р.)

ГО «Агенція міжнародної співпраці» провели дослідження перетину кордону громадянами.

[Докладніше](#)

Що відбулося у митній сфері на Закарпатті в травні?

В рамках проекту «Сприяння покращенню та оцінка роботи регіональної митниці Закарпаття, проблеми та перспективи» ГО «Карпатські обрії» підготували огляд новин митниці.

[Докладніше](#)

НОВИНИ МИТНИЦІ

Важливі події Державної митної служби України

До уваги підприємств, які здійснюють імпорт товарів!

Постановою Кабінету Міністрів України від 09.05.2023 № 459 «Про внесення змін до переліку товарів, заборонених до ввезення на митну територію України, що походять з Російської Федерації» доповнено перелік товарів, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1147 «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації».

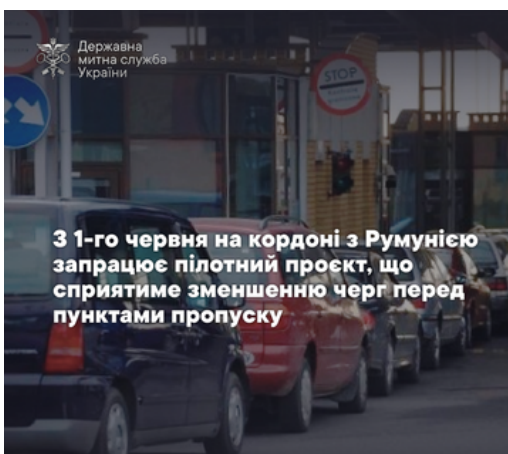
[Докладніше](#)

У Держмитслужбі проведено цикл навчальних заходів щодо вимог фінансового контролю

У Державній митній службі України в рамках виконання завдань щодо забезпечення працівників методичною та консультаційною допомогою з питань додержання антикорупційного законодавства проведено цикл навчальних заходів з питань дотримання передбачених Законом України «Про запобігання корупції» вимог фінансового контролю.

[Докладніше](#)

На кордоні з Румунією запрацює пілотний проєкт, що сприятиме зменшенню черг перед пунктами пропуску

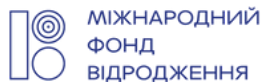
З 1 червня у пунктах пропуску на державному кордоні України та Румунії запроваджується пілотний проєкт з тестування Системи попереднього повідомлення про виникнення надзвичайних ситуацій.

[Докладніше](#)

Випуск підготовлено Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій в рамках проєкту Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю»

Проєкт «Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю» виконує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій за фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network

КОНТАКТИ

ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій»

вул. Рейтарська 8/5-а,
01054 Київ, Україна

тел. + 38 044 278-63-42
факс + 38 044 278-63-36

institute@ier.kiev.ua

www.ier.com.ua

Проєкт Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю»

www.tfd.ier.com.ua

www.facebook.com/TFD.IER

customs@ier.kyiv.ua

https://t.me/Customs_ier_kiev